

Bài 4

## TỌA THƯƠNG (Đụng giập phần mềm)

### MỤC TIÊU

- 1. Hiểu và trình bày được quan niệm, nguyên nhân, triệu chứng và chẩn đoán tọa thương trong thương khoa của ngoại khoa y học cổ truyền.*
- 2. Biết và vận dụng được phương pháp điều trị tọa thương bằng y học cổ truyền.*

### 1. QUAN NIỆM VÀ NGUYÊN NHÂN

Tọa thương là giập nát phần mềm (chủ yếu là da, cơ, mạch máu, thần kinh), không có rách da do ngoại lực trực tiếp gây nên.

Nguyên nhân: do các vật cứng đập mạnh vào vùng da - cơ của cơ thể như đánh võ, ngã, thể dục, va đập.

Vùng hay bị tổn thương là đùi, hông, lưng, bọng chân, cánh tay, cẳng tay và vai gáy. Y học hiện đại gọi đó là chứng đụng giập.

### 2. TRIỆU CHỨNG, CHẨN ĐOÁN

- Vùng da cơ sau khi bị ngoại lực trực tiếp thì nóng, đỏ, đau... tùy mức độ ngoại lực trực tiếp mà vùng tổn thương to nhỏ khác nhau.
- Cũng hay kèm theo gãy xương hoặc sai khớp.

### 3. ĐIỀU TRỊ

Tổn thương này theo y học cổ truyền vẫn là khí trệ huyết ứ.

#### 3.1. Pháp điều trị

Hoạt huyết, khử ứ, hành khí, thư cân. Nếu nề nhiều thì lợi thủy, thẩm thấp; nếu sưng nóng đỏ nhiều thì thêm lương huyết.

#### 3.2. Thuốc dùng ngoài

Đắp cao thống nhất hoặc cao song bá tán (trắc bách diệp, đại hoàng, bạc hà, trạch lan).

### 3.3. Thuốc uống

- Cao tiêu viêm.
- Tứ vật đào hồng gia dây kim ngân.

### 3.4. Tập vận động

Nếu tổn thương cân khớp cần tập ngay từ đầu nhưng phải nhẹ nhàng đúng mức độ khi nằm ngủ phải kê chân cao.

### 3.5. Châm

Châm các huyết quanh nơi tổn thương kết hợp với các huyết huyết hải, huyền chung.

## 4. KẾT LUẬN

Tọa thương (đụng giập) nếu tổn thương nhiều phải điều trị tích cực chủ yếu là thuốc dùng ngoài, châm cứu, tập luyện và dùng thuốc y học cổ truyền kết hợp thuốc y học hiện đại, giảm đau và chống phù nề bằng alphachymotrypsin uống hoặc tiêm.

## TỰ LƯỢNG GIÁ

1. Anh (chị) hãy trình bày quan niệm, nguyên nhân và triệu chứng chẩn đoán tọa thương theo y học cổ truyền.
2. Anh (chị) hãy trình bày phương pháp điều trị tọa thương theo y học cổ truyền.